

En traktortilhenger
for lettere kjøring og avlingstransport
har De i vår

Traktortilhenger nr. 46
Løstevne 1500 kg. Pris: Kr. 1028.—

MOELVEN BRUG

Nr. 124 - 35 årgang

NATIONEN

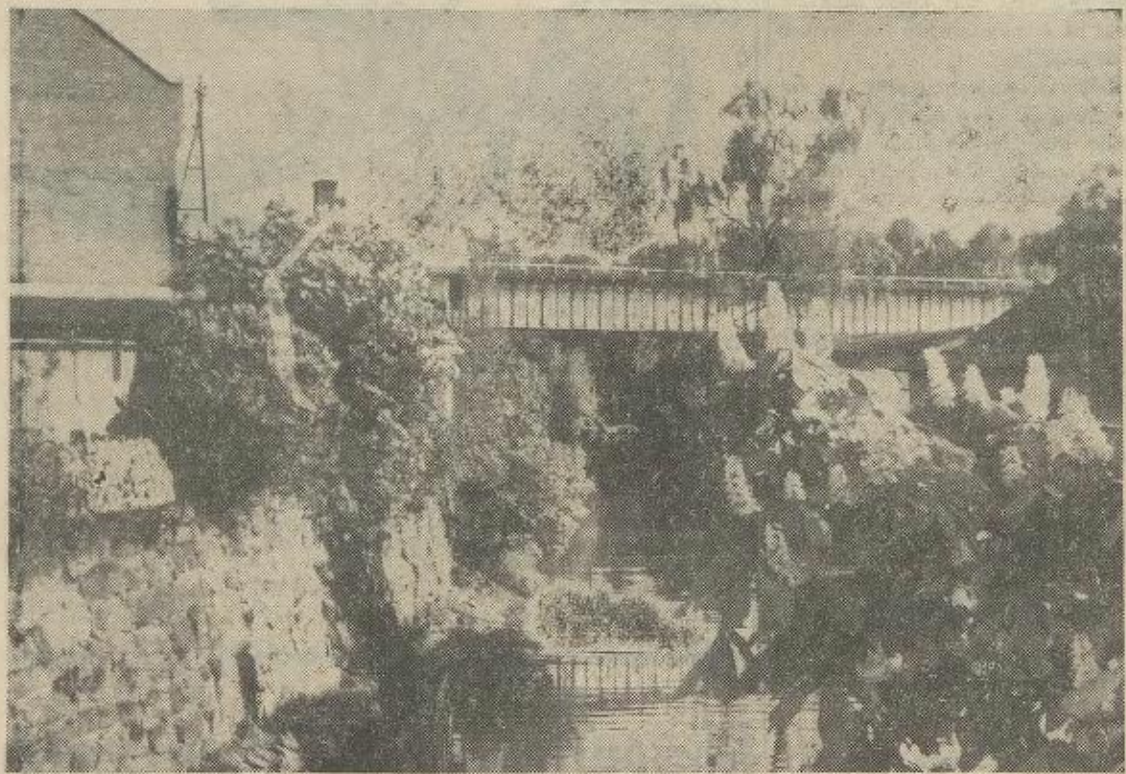
Landmandspostens Dagutgave

ORGAN FOR NORGES BONDESTAND

Lørdag 31 mai 1952

Landm.posten 57 årg

Sommerens vakreste eventyr

Det er pinse — og den unge sommeren har iført seg sitt skjønneste skrud. Selv et temmelig prosaisk parti blir poesi når naturen folder seg ut til overdådighet, slik den gjør det i denne tid. Bildet ovenfor er hentet fra Sandsvikselva i Bærum, og det står mer å lese om denne frukt-bygda inne i bladet.

Voldsomme kommunist-opptøyer i Tokio

To demonstranter drept
og fire politifolk såret

Tokio, 30. mai. (NTB—Reuter.) 3000 japanske kommunister, bevæpnet med bambusspyd, bensinflasker, syrepistoler og stokker med piggrådsurring demonstrerte i en forstad til Tokio fredag formiddag og kom i klemmer med politiet, som til slutt måtte bruke skytevåpen for å gjenopprette ro og orden. To av demonstrantene ble drept og fire politifolk kom alvorlig til skade.

Demonstrasjonene var arrangert i anledning av 3-årsdagen for det såkalte «30. mai-drapet», til minne om kommunistoppgjørene i 1949, da en av partiets tillitsmenn ble skutt av politiet. Da mørket falt på, var 25 000 politikonstabler utkommandert for å slå ned på eventuelle nye demonstrasjoner. Over 30 personer var arrestert for gateuorden. I Osaka ble det også foretatt 30 arrestasjoner i dagens løp.

Ifølge politiets forklaring var det mange koreanere blant demonstrantene utenfor Tokio. De bar røde plakater med protester mot regjeringens vedtak om å deportere fastboende koreanere til Sør-Korea. I Kobe, nabobyen til Osaka, ble to amerikanske journalister angre-

pet av demonstranter, og i Tokio ble en Associated Press-korrespondent forbrent i ansiktet.

Overalt bar demonstrantene på plakater og transparenter som forlangte at regjeringen Yoshida skulle gå av og at opprustningen av Japan skulle stanses.

Politiet opplyser at det er funnet en hemmelig skrivelse fra det koreanske kommunistparti, som gir de japanske kommunistene oppskrift på hvordan de skal bekjempe det japanske politi.

Nye uroligheter på Koje-øya

Fra Tokio meldes det at urolighetene i fangeleiren i Sør-Korea fortsetter og har krevd nye menneskeliv siste døgn. På Koje-øya ble 4 fanger skutt ned av amerikanske og sør-koreanske soldater som hevdet at de handlet i selvforsvar. I en krigsfangeleir ved Yonchon på fastlandet ble 3 fanger drept og 13 såret under slagsmål mellom fangene innbyrdes.

Episodene i fangeleiren på Koje-øya var igjen fremme under forhandlingene i Panmunjom. Nordkoreans overkommanderende anklaget FN-styrkene for grusomheter og understreket at det påligger begge krigførende parter å beskytte krigsfanger.

Gratis på Wienerutstillingen søndag

Storslagen gave til publikum fra anonym mesén

Etter det Nationen erfarer sørger en mesén for at den oppsiktsvekkende Wienerutstillingen i Nasjonalgalleriet kan holde åpent i pinsedag med gratis adgang for publikum. Etter norsk lov har man ikke lov til å ta inngangspenger på tilstelninger en slik dag. Men museet kan heller ikke med sin arbeidsstokk på 40 mennesker gi publikum gratis adgang, for vaktfolk og omvisere må jo ha sin lønn. En mesén av byen reddet situasjonen i siste øyeblikk ved å påta seg alle utgiftene ved å holde museet åpent søndag. Det vil sikkert bli folkevandring til museet i pinsedag. Da er det dobbelt grunn til å dra mann av huse. Særlig bør de mange tilreisende sette stor pris på at museet kan holde åpent denne dagen. Den anonyme person skal ha takk for sin storlagne og vakre gave til det store publikum!

3 dag

stenger Nationens eksedisjon kl. 12. Annonser til tirsdag 3. juni må være innlevert i dag før kl. 11.

Brudd på Grunnlovens og forfatningens prinsipper å gjennomføre pris- og rasjonaliseringsloven

Sier Norges Bondelag og Norges Skogeierforbund
Forslaget undervurderer også organisasjonenes kontroll og ervervslivets dyktighet og erfaring

Norges Bondelag og Norsk Skogeierforbund har i fellesskap behandlet innstillingen fra pris- og rasjonaliseringskomiteen, og frarår at utkastet til lov om priser og konkurranse-reguleringer blir fremmet, slik det er forment av flertallet i komiteen.

Etter å ha gjennomgått innstillingen og gjort sine merknader til detaljer, sammenfatter de to organisasjoner sin stilling til lovforslaget i en ganske viktig konklusjon, der det uttales:

Flertallet i prislovkomiteen bygger ikke på en reell bedømmelse av ervervslivets stilling i dag. Den gammeldagse liberalisme som flertallet beskriver, gir ikke en saklig bakgrunn for forslaget. Flertallet undervurderer at arbeiderne og produsentene gjennom sine organisasjoner, og forbrukerne gjennom kooperasjonen og den økte forståelse for økonomiske og samfunnsmessige spørsmål, selv i langt større grad enn tidligere kan øve kontroll med ervervslivet, og at dette som en varig ordning byr en større garanti mot virkelig prismisbruk og uheldige forhold enn den et reguleringsorgan kan gi. En slik selvkontroll og følelse av ansvar som det fører med seg, vil også skjerpes under mer fri forhold, mens en fast og utvidet offentlig kontroll vil svekke den. Det er ikke til hinder for at en må ha lovregler som gir adgang til å gripe inn overfor prismisbruk, men det må ikke skje med så vide fullmakter som forslaget gir kontrollmyndighetene.

Forslaget undervurderer videre den sum av dyktighet og erfaring som ervervslivet representerer, og synes å forutsette at dets utøvere mangler syn for de samfunnsmessige interesser — en forutsetning som ikke er riktig for en samlet bedømmelse. På den annen side overvurderer flertallet fullstendig

betydningen av prisforskrifter som en varig ordning, og synes å forutsette en fullkommenhet hos dem som tenkes satt til å håndheve ordningen, som ikke svarer til virkeligheten. Med de vidtgående fullmakter som forslaget gir reguleringsmyndighetene, vil det innebære at folk uten erfaring og uten tilknytning til produksjon og omsetning kan gripe regulerende inn med de mest vidtgående følger både for den enkelte og for ervervslivet i sin helhet. En tror ikke at dette vil innebære noen heldig utvikling for samfunnet i sin helhet — og det må bli avgjørende for vår stilling til forslaget.

Flertallets forslag bryter også på avgjørende punkter med våre grunnlovfestede og tilvante forfatningsmessige prinsipper. Forslaget overfører til Kongen, departementet og Prisdirektoratet å gi forskrifter av lovs innhold uten Stortingets medvirkning, og uten at Stortinget har adgang til å omgjøre dem. Det vil som en varig ordning innføre det som flertallet selv betegner som en «ny stats-skikk». Det er vår oppfatning at denne nye statsskikk ikke er forenlig med forfatningen og den stilling som Stortinget innntar etter den. Norges Bondelag.

Forts. 2. side.

Sol mellom regnbyger i pinsen
Temperaturen går litt opp

Vakthavende meteorolog opplyser til Nationen sent i går kveld at det blir litt stigning i temperaturen i pinsen, men det vil fortsatt holde seg kjøligere enn normalt for årstiden. Dessverre kan ikke meteorologiske stille i utsikt noe strålende pinsevær. Men på den annen side behøver det heller ikke akkurat bli dårlig helgedagsvær. Vel blir det utrygt for enkelte regnbyger, men imidlertid vil sola i dobbelt betydning kaste glans over helgen. Den noe ustabile værtype vi har for tiden vil ventelig være noen dager framover.

Østfold-ekspressen kjørte på en traktor

På reisen fra Oslo i går kjørte Østfold-ekspressen klokken 15.20 på en traktor ved en privat planovergang til Bjørnstad gård mellom Sarpsborg og Skjeberg. Traktoren ble ødelagt, og ekspressen ble en del skadd. Ingen personer kom til skade, og ekspressen fortsatte til Halden, der togsettet ble ettersett, men på tilbakeveien stoppet det igjen ved Berg stasjon og kom ikke videre. Toget ble da innstilt mellom Berg og Oslo.

Husmannen rykker inn på Folkemuseet

Som i dag har holdt til på Bygdøy i 50 år
Storinnrykk på museet for tiden

Folkemuseet på Bygdøy feirer i all stillhet sitt 50-årsjubileum i dag. Denne milepel blir likevel markert på en fin og verdig måte: Museet åpner i helgen sin første komplette husmannsplass.

Folkemuseet begynte sin virksomhet inne i byen i 1894, men flyttet senere ut til Bygdøy, hvor samlingene ble innviet 31. mai 1902. — Noen vil kanskje undre seg over at vi ikke lager mer blest omkring vårt 50-årsjubileum, sa museumsdirektør Reidar Kjellberg under en omvisning i det nye tunet i går. Men heretter kan vi holde jubileum for et eller annet år som helst, føyer han spøkefullt til. Vi tillegger imidlertid åpningen av vårt første husmannstun — i forbindelse med 50-årsdagen — stor betydning. Med dette rykker husmannen, hans innsats

og kultur inn på museet. Dette må også ses under en videre synsvinkel: Fra først av ble bygningene i størst monn reist her ute som arkitektoniske bygningstyper. I det senere har vi imidlertid bestrebet oss på at det vi viser fram også sosialt skal bety noe, det skal komme fram hvilke mennesker bygningene står for.

Husmannsstua fra Oppdal har stått her en tid, men nå har vi fått hit bygninger som sammen danner et helt gårdstun: stabbur, fjøs og løve. Alle bygningene kommer fra forskjellige steder i Sør-Trøndelag. Vi har nå fått opp uthusene slik at den besøkende skal få følelsen av at bygningene så vidt mulig har vokst sammen med terrenget.

Låven er fra Bones i Støren, mens stabburet er fra Enli i Budalen. Stabburet er for øvrig den eldste bygningen på den nye

Direktør Reidar Kjellberg redegjør for husmannsplassen som er milepel i museets historie. I bakgrunnen stabburet på plassen.

husmannsplassen. Det er nemlig fra 1800-tallet. Om dette gamle stabburet er det nesten helt fantastisk å bemerke, at det har holdt seg så godt at det var bare å ta ned og sette opp igjen uten videre, det hele var gjort på 14 dager.

Sammen med museumsdirektøren, arkitekt Arne Berg, underbestyrer Hilmar Stigum, og konservator Halvor Landsverk — de som står for istandsetelsen av den gamle husmannsplassen — tar vi en titt inn i dette stabburet. Her er alt tilbehør, en skulle rent ro at det bodde folk på gården den dag i dag. Det hang ister oppe under taket, og det duftet så godt av solid gammel bondekost — flatbrød, smør, ost. På hyllene står alle de kopper og kar en har brukt, bl. a. melkekopp og potetkvern, som ble brukt når en skulle lage lomper eller flatbrød. Langs veggene står kornkista og en håndkvern, som de gamle malte korn på. I en glugge i veggen var det satt inn trespiler for å slippe inn frisk luft og samtidig holde fuglene ute....

Vi går deretter inn i fjøset, som har gitt plass for 2 kyr, kalv, gris

Utsnitt av den nye husmannsplassen fra Sør-Trøndelag på Folkemuseet. Til høyre stua, til venstre låven.

EikHausken

TASKER
TRAKTORRIVE

FOR TRAKTORER
med 3-punkts hydraulikk

Eik & Hausken
MASKINFORRETNING

Stenerigt. 4, Oslo Sentralbord 42 69 75

Austin

LASTEBILER

Enstemmig begeistring for den solide utførelse og de lave driftsomkostninger.

Forhandlere over hele landet.

Repr. i Norge for

Austin of England

Erik B. Winter

STORTINGSST 20, Oslo. Telefon 42 63 85.

Proposisjon om 10 mill. kr. til hjelpefond for underutviklede land

Norge tar sikte på å yte India støtte

I statsråd i går har regjeringen satt fram proposisjon til Stortinget om å bevilge 10 mill. kr. til et fond for hjelp til underutviklede land. Utenriksdepartementet tar sikte på at India blir det land Norge kommer til å samarbeide med under et slikt hjelpeprogram. Den indiske regjering har i prinsippet erklært seg villig til å innlede samarbeid. Samtidig er det utarbeidet vedtekter for det fondet som skal yte den tekniske og økonomiske hjelpen. Det er forutsetningen at fondet skal organiseres som et eget rettssubjekt, hvis midler holdes atskilt fra statskassen. Det skal ha et styre på 8 medlemmer oppnevnt av Kongen og et representantskap på 20 medlemmer oppnevnt av Stortinget.

I proposisjonen heter det videre at det er et av hovedprinsippene for De Forente Nasjoners hjelpeprogram at hjelp bare skal ytes hvor et land selv ber om bistand. Såvidt mulig skal vedkommende underutviklede land også selv bestemme i hvilken form hjelpen skal gis, for at den kan tilpasses de lokale forhold og behov. Da et norsk hjelpeprogram forutsettes å måtte bygge på FN's prinsipper, vil det være nødvendig å utforme hjelpeprogrammet på en slik måte at det i størst mulig utstrekning imple-

andres kyr noe på båsen. Vi legger merke til at gjødselluka er plassert oppe på veggen. Stigum bemerker til det at det først er i nyere tid en har lagt gjødselluka til gulvet. Fjøsset er forsynt med alt tilbehør — borte i en krok skimter vi et gammelt møkkagrep. Og for å gjøre det hele så naturtro som mulig, hadde direktøren spørget for at det lå en pen haug med naturgjød-sel på bakken utenfor lokalet.

Vi går deretter inn i stua, og der var det riktig koselig og fint. En gammel, morsom klokke med lodder og det hele tikkler og tikker. I peisen var det satt opp løvkviser, slik en pleier gjøre det på landet om sommeren. Ute i gangen henger jakt- og fiskeredsaker. Husmannen som har bodd her har gått mye på jakt og fiske. Den siste huslyden som bodde på denne husmannsplassen, var på hele 9 personer. Plassen het Børja og var på 15 mål. Den lå under gården Mjøsen som var på 200 mål. Det er for øvrig nettopp denne husmannstua Inge Krokann skriver om i den norske kulturhistorie. Vi fikk ellers høre at folk fra husmannsplassen som denne i Oppdal, om vinteren gikk til fots til Härjedalen for å hogge tømmer (!).

Borte ved viduet i husmannstua står det en liten, koselig bandev. Den passer så ypperlig her i stua, all den tid den siste husmannskona som bodde her var viduen kjent for sin fine vevnad. Alt løstret i stua er praktisk talt fra Oppdal for at lokalkoloritten skal være så ekte som mulig. Stua har da også de solide senger og vakre åklær som oppdeler er så kjent for.

— Vi har fått storinnrykk her nå, forteller direktør Kjellberg til Nationen. Siste søndag hadde vi vel 4000 besøkende her, og hverdagens i denne uken har vi hatt mellom 500 og 800 besøkende hver dag. Det er mange folkeskoleklasser her nå. Til nå er det vesentlig Oslo-barn som har gjestet oss. De gjør det som et ledd i skoleundervisningen. Senere får vi skolebarn ute fra landet. De tar gjerne fellesturer før skolen tar sommerferie.

FRO.

— Alle husdyr trenger Tranfosfat —

Skuespiller Hans Bille død

Skuespiller Hans Bille døde natt til i går. Han ville i dag ha fylt 72 år. Hans Bille debuterte som skuespiller i 1898 i Johan Bojers skuespill «En Moder». Det var på en liten forstadscene i Oslo. Så kom han til Centralteatret, hvor han spilte en lang rekke roller. Senere var han knyttet til Den Nasjonale Scene i Bergen og fru Levys nasjonalturné. I 1911 var han med på starten av Trondhjems Teater, hvor han var sceneinstruktør og senere en tid teatersjef. Bille hadde også vært knyttet til Mayol, Casino og Søylen. Siden 1946 hørte Bille til Det Nye Teaters stab og var særlig benyttet som instruktør.

Hans Billes rolleopptrekk spente vidt. Best vil han kanskje huskes som bisp Nicolas i «Kongsemene», Absalon Pedersen i «Anne Pedersdatter», advokat Berent i «En fallitt», professor Tygesen i «Geografi og kjærlighet», for å nevne noen av de utallige roller han i årenes løp spilte, dels på de faste scener, dels på turné.

Han var et ekte scenens barn, et varmt og elskelig menneske, som vil bli dypt savnet både av kolleger og et stort publikum.

VÆRMELDINGEN

Værvarsler som gjelder til natt til søndag:

Jyske rev, Skagerak, kysten Lindesnes—svevsgrensens: Frisk sørvest bris, liten kuling på kysten om ettermiddagen, skiftende skydekke, enkelte regnbyger.

Indre Agder, Telemark, Østlandet med Oslo: Sørvest bris, skiftende skydekke, enkelte regnbyger, særlig lørdag ettermiddag.

Jotunheimen, Dovre- og Røros-fjellene: Bris mellom sør og sørvest, skyet, enkelte regnbyger, vesentlig i sørlige strøk, snøbyger på toppene.

Et håndslag markerte sjefskiftet for A-paktkommandoen

Enkel seremoni i hovedkvarteret da Ridgway inntok Eisenhowers plass

Paris, 30. mai. (NTB—Reuter). General Dwight D. Eisenhower overleverte fredag middag kommandoen over Atlanterhavspaktens europeiske landstyrker til general Matthew Ridgway i hovedkvarteret utenfor Paris. Seremonien foregikk i all enkelhet, med hele staben og medlemslandenes representanter som tilskuere, mens flaggene til de 14 medlemsland valet over hovedkvarteret.

General Eisenhower åpnet seremonien med en liten tale, der han understreket at den oppgave han var kommet til Europa for å utføre, den er også hans medarbeideres og etterfølgeres oppgave.

Etter et håndslag mellom de to generaler tok Ridgway ordet og gav uttrykk for den store ære det er å overta kommandoen etter Eisenhower. Han understreket at Atlanterhavspakten ikke har aggressive hensikter mot noen, men tar sikte på å møte angrep fra hvilken som helst kant.

Ridgway erklærte også at det var en glede for ham å skulle samarbeide med feltmarskalk Montgomery, som er nestkommanderende for A-paktsstyrkene, og sa at han var glad over å være i Frankrike igjen.

De to generaler stod deretter i stram givakt mens et fransk militærkorps spilte den amerikanske og den franske nasjonalsang og et æreskompani av soldater fra alle 14 medlemsland presenterte gevær.

Innstilling fra brennerikomiteen

Brennerikomiteen har nå lagt fram sin innstilling. Flertallet — 4 medlemmer — foreslår at behovet for sprit til drikkebrennevin og annet beskattet brennevin blir dekket ved produksjon av potetsprit. Av flertallet går 3 medlemmer inn for en rasjonalisering av de nåværende potet-brennerier ved at antallet av disse reduseres til 8, mens ett medlem tilrår at produksjonen overføres til 2 helt nye brennerier.

Et mindretall på 3 medlemmer tilrår at Vinmonopolet i alminnelighet skal dekke sitt behov for sprit til drikkebrennevin ved sulpspritt, men at det i de år som gir betydelig overproduksjon av poteter, kan bestemmes at et visst kvantum poteter kan nyttes til tilvirkning av sprit. Denne produksjonen foreslås overtatt av Vinmonopolet, som til dette formål overtar 2 av de nåværende brennerier. Subsidiært stiller dette mindretall seg til sluttet om 2 nye brennerier.

Komiteen er samstemmig om at de brennerier som i tilfelle nedlegges, gis en erstatning som utredes av Vinmonopolet.

Mandatet gikk i hovedsak ut på å undersøke om det, ut fra samfunnsmessige hensyn, er tilstrekkelig grunn til å opprettholde adgangen til å framstille råsprit av poteter ved jordbruksbrenneriene. I tilfelle skulle komiteen også utrede spørsmålet om en rasjonalisering av produksjonen av potetsprit.

Formann i komiteen har vært byråsjef i Landbruksdepartementet, Ivar Haugen.

— Bo-oppgjøret etter prins Carl er nå overlatt til skifteretten i Stockholm. Det viser en nettoformue på nesten 2,8 mill. kr.

å stimulere interessen i Norge for hjelpearbeidet. Det vil være særlig nyttig om indiske fagfolk får anledning til å sette seg inn i våre erfaringer på de felter hvor Norge i tilfelle kommer til å yte India hjelp. Hensikten er jo at den lokale befolkning selv etter hvert skal kunne overta og føre videre det arbeid som påbegynnes av utenlandske fagfolk.

Mange ubesvarle spørsmål om Prisdirektoratets virksomhet

Administrasjonskomiteen i Stortinget har gitt innstilling om stortingsmeldingen om prisreguleringen i 1950—51. Et mindretall — de ikke-sosialistiske partiers representanter — peker på at det etter meldingen synes som om opphevelsen av maksimalprisene på en rekke varearter ikke har hatt noen uheldige følger, og mener dette burde tilsi at Prisdirektoratet kunne fortsette å følge denne linje. Konkurransen gjør seg mer og mer gjeldende, og mindretallet mener at en derfor kan sløyfe en god del av de detaljreguleringer vi nå har.

En industrigrupen har fått tillatelse til å beregne gjennomsnittspriser for sine produkter på grunn av prisstigningen på råmateriale, men den samme tillatelse er ikke gitt de øvrige ledd i bransjen, og mindretallet spør hva som ligger til grunn for dette.

Når det gjelder å få kompensasjon for dyrtidstilleggene, synes det å være enholdsvis enkel affære for enkelte grener av ervervslivet, mens det for andre overhodet ikke er gitt kompensasjon.

I det hele tatt finner mindretallet at det er mange spørsmål det ønsker å få besvart i forbindelse med Prisdirektoratets virksomhet. Det spør også hvorfor levekostnadsindeksen har vist en større stigning hos oss enn i land med en lempeligere prisregulering, og mener det vil være av stor interesse om regjeringen kan gi svar på spørsmålene under den forestående behandling av for-

VIKING

SLÅMASKINER FOR HEST

LETTGÅENDE • KULELAGER • MED OG UTEN OLJEBAD

Landets mest populære slåmaskin.

2-hest og 1-hest. - Levering fra lager.

Eik & Hauskens
MASKINFORRETNING

Oslo - Trondheim - Hamar - Sarpsborg - Tønsberg - Sandnes - Bodo
42 69 75 20 97 2 19 53 11 62 11 55 1 61 60 6 38 9

Den europeiske betalingsunion har økt velstanden i Europa

Men nå er det tegn på en stagnasjon, sier Brofoss

Stortinget vedtok i går enstemmig innstillingen om fornyelse av den europeiske betalingsunion (EPU) etter 30. juni 1952.

Lindebrække, (h), trodde det var viktig å innstille seg på at tyngdepunktet i den økonomiske politikken i stadig større utstrekning føres over på det internasjonale plan. Det må bli en våkenhet om opphevelsen av maksimalprisene på en rekke varearter ikke har hatt noen uheldige følger, og mener dette burde tilsi at Prisdirektoratet kunne fortsette å følge denne linje.

Selvik, (a), hevdet at skal Vest-Europa igjen kunne stå på egne ben, må vi få en mer samlet og fastere politikk overfor USA.

USA garanterer seg på alle måter mot den konkurranse som det oppfordrer oss til, men så lenge det gjør det, har vi små chanser. Dollarproblemet er økt betenkelig i det siste, og dette henger sammen med de store beredskapsanstrengelsene. Forutsetningen for et økt beredskap må være økt produksjon, men produksjonsøkningen er stoppet opp, og det ser ut som om Vest-Europa har overanstrengt seg i beredskapssektoren. Rustningskonjunkturen de siste par årene er en medansvarlig for på begge sider av Atlanterhavspakten. Vi profiterte lenge på den, men nå har den sure sveie meldt seg, og nettoen kan ikke bli annet enn tap. Hele den vestlige verden har fått en advarsel om en ikke bør overse, og hele betalingsunionen vil stå og falle med et bedre samarbeid.

Statsråd Brofoss understreket at saken er av fundamental betydning for Norge. Det er derfor viktig at Stortinget tar standpunkt til den. Unionen fortøner seg som meget fordelaktig for Norge, men spørsmålet er om den er et adekvat virkemiddel for å fremme en ekspansiv økonomisk politikk i Europa. Det er grunn til å si at unionen har medvirket til å drive produksjonen oppover og å øke velstanden. Men i dag er det tegn til en stagnasjonsprosess i en del land.

Utviklingen har etter alt å dømme en sammenheng med det nåværende betalingsystem. Dollar-mangelen er av stor betydning for de fleste lands økonomi, inklusive vårt eget lands. Frykten for å miste dollar er så stor at mange land er villig til å senke sitt aktivitetsnivå. Vi må forsøke å finne fram til modifikasjoner slik at land som har et legitimt behov for å stifte gjeld, kan få høve til det. Det er videre nødvendig å sørge for at disse landene kan skaffe seg lån. I dag er det ofte vanskelig å skaffe seg lån på lengre sikt. Derfor har det vært vårt standpunkt at vi må søke å skaffe et supplement til betalingsunionen ved et investeringsinstitutt e. l.

slaget til pris- og rasjonaliseringslov.

Flertallet i komiteen har ingen merknader til meldingen.

Brudd på Grunnlovens ...

Forts. fra 1. side.

lag og Norges Skogeierforbund vil se det som en meget alvorlig sak om denne nye stats-skiikk blir innført som en varig ordning i den demokratiske samfunnsordning som vi til nå har bygd på. Vi vil ikke ha et funksjonærstyre som setter Stortinget utenfor den avgjørende innflytelse når det gjelder bestemmelser som kan ha vidtrekkende betydning, ikke bare for ervervslivet og den enkelte, men for hele samfunnets utvikling.

Forslaget overfører til reguleringsmyndighetene både å gi alminnelige forskrifter og å treffe avgjørelser i de enkelte tilfelle, og legger således til en og samme myndighet både lovgivende og dømmende makt.

Forslaget gir rom for en vilkårlighet som ikke er overensstemmende med det likhetsprinsipp som må gjelde for lovgivningen og de administrative avgjørelser. Derved at loven overlater tolkingen av hva det skal anses som rimelig eller samfunnsmessig forsvarlig,

til prisreguleringsmyndighetene alene, vil det skapes en varig rettsusikkerhet på ervervslivets område, som ikke er forenlig med den enkelte stilling innenfor en velordnet stat. Lovforslaget gir også ved fullmakten til å kreve avståelse som ledd i en regulering, regjeringen adgang til å monopolisere og sosialisere grener av ervervslivet uten Stortingets medvirkning, og rokker ved eien-domsretten og beskyttelsen av den.

Av disse grunner, som det er gjort mer utførlig rede for foran, må Norges Bondelag og Norges Skogeierforbund bestemt fråse at flertallets forslag til en varig lov om prisregulering blir fremmet.

Det er vår oppfatning at en som en varig ordning, nå, som før i vårt samfunn, må bygge på den enkeltes innsats og arbeidsvilje som grunnlag for en samlet framgang, og det må være styresmaktens oppgave å legge forholdene til rette for det. Det foreliggende forslag er ikke egnet til å tjene dette

formål. Forslaget går ut på, som en varig ordning, å gi prismyndighetene fullmakt til å gripe reguleringer inn i alle erverv og på alle områder, såvel ved alminnelige bestemmelser som ved inngrep i det enkelte tilfelle. Det vil føre til usikkerhet og stagnasjon i en tid som kaller på den enkeltes og alles innsatsvilje og produktive arbeid. Forslaget kan føre til at den sum av kunnskap og erfaringer som er representert i ervervslivet, blir satt til side for et funksjonærstyre hvor de som skal treffe avgjørelsen, ikke har den innsikt som praktisk virksomhet i ervervslivet gir. De vil heller ikke ha det direkte ansvar for avgjørelser som den har, for hvem det gjelder eget og andres utkomme.

Styresmaktens kontroll med ervervslivet og adgangen til å gripe inn overfor misbruk — og også deres medvirkning til en bedre utbygging av ervervslivet — kan gjennomføres uten at det er nødvendig å vedta en lov som bryter så avgjort med oppfatninger som er rådende i store deler av folket.

Den midlertidige prislov og det reguleringsystem som er bygd opp i henhold til den, bør gå gjennom

med henblikk på en avvikling på de områder hvor det ikke lenger rår vareknapphet eller gjør seg de samme forhold gjeldende som i den første tid etter frigjøringen, og slik at en på flest mulige områder søker å komme fram til et prisproduksjons- og omsetningsforhold blir fastsatt ved forhandlinger mellom partene og avgjort av disse. En sikter med dette bl. a. til fastsettelsen av tømmerprisene. I de tilfelle hvor loven og regulerings-systemet må opprettholdes, må det fortsatt ha karakter av midlertidig lov, og slik at det også her tas sikte på en avvikling. I trustkontrollen av 1926 har en allerede en varig lov om prismisbruk og kontroll med konkurranse-innskrenkning. Det er vår oppfatning at trustkontrollen bør opprettholdes som egen lov i tilfelle med en tilpassing etter den utvikling som har funnet sted siden loven ble gitt, og at det tidligere trustråd må tre i funksjon igjen etter loven. Og på andre områder har en allerede lovbestemmelser som kan nyttes, og om nødvendig utbygges. En sikter til lov om utilbørlig konkurranse, kvalitetskontroll og de forskjellige lovbestemmelser om kvalifikasjoner for å drive visse erverv m. v. Og endelig har administrasjonen

og Stortinget adgang til å ta opp til lovmessig regulering de spesielle forhold hvor det finnes nødvendig enten i ervervslivet eller samfunnslivets interesse. Men det må skje på vanlig måte i overensstemmelse med forfatningen gjennom sørløver.

En vil også vise til den utvikling som har funnet sted på landbrukets område i årene etter krisen i 1930-årene — en frivillig organisering av næringens egne utøvere i samarbeid med styresmaktene, delvis med støtte i offentlige reguleringer og støttetil-tak hvor det har vært nødvendig, og gjennomført ved sørløver hvor lovmessige forskrifter måtte til. En viser også fra den siste tid til prisavtalen mellom jordbruksorganisasjonene og styresmaktene.

En utbygging av ervervslivet ad disse veier vil gi en garanti for en rolig utvikling. Det vil gi grunnlag for et fortsatt og utvidet samarbeid mellom ervervslivet og styresmaktene. Og det vil sikre en saklig avveining av ervervslivets krav på råderom for personlig initiativ og innsats og de samfunnsmessige interesser, og det vil kunne skje innenfor den ramme som er trukket opp i forfatningen.